

Aanleiding:

Vanaf 24 december 2009 hebben zowel bij de gemeente Montferland als de gemeente Oude IJsselstreek gedurende 6 weken ter visie gelegen:

- a) het ontwerp bestemmingsplan 'Thematische herziening Landbouwwontwikkelingsgebied Azewijn'
- b) planMER bestemmingsplan LOG Azewijn

De 'Thematische herziening LOG Azewijn' voorziet in een juridische doorvertaling van de in 'Gebiedsvisie LOG Azewijn' geboden mogelijkheden naar nieuwe wijzigingsbevoegdheden in het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied 2000(herziening 2002)'. De wijzigingsbevoegdheden zijn gekoppeld aan deelgebieden die op de bij de 'Thematische herziening LOG Azewijn' behorende themakaart zijn weergegeven. Binnen de verschillende deelgebieden, wordt al dan niet nieuwvestiging/uitbreiding van intensieve veehouderijen mogelijk gemaakt.

Nieuwvestiging wordt in de 'Thematische herziening LOG Azewijn' uitsluitend mogelijk gemaakt voor de bundelingsvariant en de spreidingsvariant. Het vormgeven van clusters vergt een maatwerkinvulling, waarvoor een partiële herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk is, mocht dit aan de orde zijn. Bovendien zijn de clusters in de gebiedsvisie indicatief weergegeven.

De planMER is verplicht wanneer een ruimtelijk plan het kader vormt voor toekomstige project-mer plichtige besluiten. Het bestemmingsplan biedt deze mogelijkheid nu op basis hiervan intensieve veehouderijen tot stand kunnen worden gebracht boven de mer-drempel. De planMER heeft tot doel de milieucomponent in een vroegtijdig stadium te betrekken in de planvorming en deze zo een volwaardige rol te geven bij de besluitvorming omtrent het ruimtelijke plan.

Een aantal reacties op de bovengenoemde plannen inzake het (volks)gezondheidsaspect heeft aanleiding gegeven tot het verrichten van een nader onderzoek naar de effecten van intensieve veehouderij op de volksgezondheid. In dat kader is door de GGD Gelre-IJssel een gezondheidkundig advies uitgebracht.

Situatie/ probleem:

Op 29 oktober 2009 is door u en de gemeenteraad van Montferland de 'Gebiedsvisie LOG Azewijn' vastgesteld. In de gebiedsvisie is op basis van ruimtelijke en landschappelijke argumenten bepaald waar binnen het LOG ruimte kan worden geboden voor nieuwe intensieve veehouderijen. De uitbreiding van intensieve veehouderij en de landschappelijke inpassing die daarmee samenhangt moet leiden tot een aantrekkelijk landbouwlandschap.

In de gebiedsvisie krijgt nieuwvestiging van intensieve veehouderij vorm op basis van 3 varianten:

1. Clustering;
2. Bundeling langs de linten;
3. Spreiding in het overige gebied;

Daarbij worden de landschappelijk waardevolle gebieden ontzien.

In het kader van de gebiedsvisie heeft voorts onderzoek plaatsgevonden naar de beschikbare milieuruimte (geur en ammoniak) in het LOG Azewijn. Dit onderzoek heeft uitgewezen dat vestiging van intensieve veehouderij in het LOG, mede gelet op de autonome ontwikkelingen (bedrijfsbeëindigingen, uitbreiding van bestaande bedrijven, AMvB Huisvesting en IPPC-richtlijn) goed mogelijk is.

PlanMER

De milieueffecten (in brede zin van het woord) zijn vervolgens in de planMER verder in beeld gebracht, waarbij een vergelijking is gemaakt tussen de varianten.

De resultaten kunnen als volgt worden samengevat:

Geur: Er zijn goede mogelijkheden om in het LOG aan de wettelijke geurnormen te voldoen gelet op de lage achtergrondbelasting in het gebied (clustering, bundeling, spreiding);

Ammoniak/natuur: Als gevolg van de autonome ontwikkeling is de daling van de ammoniakemissie en daarmee de daling van de ammoniakdepositie groter dan de ammoniakbijdrage door toedoen van de (uitbreiding van de) blijvende bedrijven en nieuwvestigers (ook in de maximum variant waarbij is uitgegaan van 15 nieuwvestigers). Er zijn geen grote verschillen tussen de varianten. De bijdrage van de bedrijven in het LOG bedraagt slechts 1% van de totale depositie op de natuurgebieden in de omgeving.

Verkeer: Er zal geen sprake zijn van een onaanvaardbare verkeerstoename gezien de beperkte toename van het aantal transportbewegingen (bundeling, clustering, spreiding);

Landschap: De landschappelijke kwaliteit wordt gewaarborgd op basis van de uitgangspunten zoals opgenomen in de gebiedsvisie, alsmede de daarin opgenomen spelregels voor nieuwvestiging en uitbreiding (clustering, bundeling, spreiding);

Archeologie: Er worden geen belemmeringen verwacht. Bepaalde gebieden kennen een hogere archeologische waarde dan andere gebieden. In het kader van de wijzigingsbevoegdheid zal in een concreet geval onderzoek plaats dienen te vinden (bundeling, clustering, spreiding);

Geluid: Ontwikkeling van intensieve veehouderijen in het LOG zal geen belemmeringen opleveren voor 'gevoelige' functies. In een concreet geval zal onderzoek moeten worden uitgevoerd (clustering, bundeling, spreiding);

Bodem: Gelet op de regelgeving met betrekking tot de bodem is in het gebied geen toenemende verontreiniging te verwachten. Er dienen bodembeschermde voorzieningen te worden getroffen (clustering, bundeling, spreiding);

Water: Er worden geen belemmeringen voorzien. Voor grondwateronttrekkingen zijn vergunningen nodig. In het kader van een concrete nieuwvestiging of uitbreiding dient een watertoets te worden uitgevoerd;

Luchtkwaliteit: De wettelijke normen voor luchtkwaliteit zullen niet overschreden worden. De emissie van fijnstof vanuit stallen kan worden beperkt door emissiebeperkende voorzieningen;

Externe veiligheid: Er kan en zal worden voldaan aan de eisen inzake externe veiligheid (bundeling, clustering, spreiding).

Leefkwaliteit: De wijze van ontwikkeling conform de verschillende varianten biedt goede mogelijkheden om de leefkwaliteit in het gebied op een adequaat niveau te houden (clustering, bundeling, spreiding).

Aan de hand van de scores is gebleken dat de variant clustering op de meeste aspecten het meest positief scoort, op de voet gevolgd door de bundelingsvariant. De spreidingsvariant is ook goed mogelijk, maar scoort op een aantal aspecten, mede afhankelijk van de omstandigheden (bodem/infrastructuur/aantal woningen/hoogspanning etc) in dat deelgebied en de ruimtelijke/landschappelijke karakteristiek van dat deelgebied (Broekgebieden of Oeroude IJsselstromen), wat minder.

Nu de spreidingsvariant het grootste gebied beslaat, is het vanzelfsprekend dat hier de meeste belemmeringen aanwezig zijn. Echter nieuwe bedrijven zullen die (passende)locaties opzoeken die voor de bedrijfsvoering de meest gunstigste omstandigheden te bieden hebben.

Gezondheidsrisico's:

Omdat in de planMER het (volks)gezondheidsaspect onderbelicht is gebleven, is een nader onderzoek uitgevoerd naar de gezondheidsrisico's.

In dit kader is door de door de GGD Gelre-IJssel een gezondheidskundig advies uitgebracht. Dit onderzoek levert het volgende resultaat op:

Geur: De spreidingsvariant en de clustervariant leveren de minste woningen op waarbij sprake is van een geurconcentratie die tot eventuele gezondheidseffecten kan leiden.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat mensen in concentratiegebieden over het algemeen minder zijn gehinderd door geur dan mensen in niet-concentratiegebieden. Voorts zijn agrariërs minder gehinderd dan niet-agrariërs. Geur kan bij (ernstige) hinder leiden tot stress met daaraan gerelateerde fysiologische effecten.

Fijnstof: Voor wat betreft de verkeersgerelateerde bijdrage kan worden gesteld dat de intensiteiten in het gebied zo laag zijn dat een significante bijdrage niet te verwachten is.

Voor stalemissies is op basis van de nu beschikbare informatie te stellen dat binnen een straal van ca. 150 meter van een (pluimvee)bedrijf een bedrijfsbijdrage van fijnstof mogelijk is. Voor varkensbedrijven is deze afstand kleiner (ca. 50 meter);

Geluid: De spreidingsvariant scoort het beste nu de bedrijven verder van elkaar afgelegen zijn en gespreid over een groot gebied plaatsvinden. De clustervariant scoort iets beter dan de bundelingsvariant. Een en ander geldt eveneens met betrekking tot het geluid afkomstig van bedrijven. Daarbij dient echter te worden voldaan aan de normen in het Besluit landbouw.

Infectieziekten: Van de infectie-ziekten c.q. de zoönosen is op voorhand nog niet alles bekend. De volgende zoönosen zijn beschreven: Q-koorst, Influenza (vogelgriep, varkensgriep, influenza bij mensen, Antibioticaresistentie, MRSA, ESBL) en endotoxinen.

De milieugevolgen in het gebied kunnen binnen acceptabele waarden blijven door toepassing van moderne technieken en stalsystemen, voorts kan rekening worden gehouden met afstanden. Een 0-risico bestaat niet, maar het risico wordt wel kleiner bij een grotere afstand.

Gedeputeerde Staten merkt in de statennotitie 'Evaluatie van de Gelderse Reconstructieplannen' op dat minister Klink op 29 mei 2009 aan de Tweede Kamer schrijft dat veel langjarig onderzoek loopt en dat de (tussen)resultaten geen aanleiding geven om vanuit volksgezondheidsperspectief aanvullend landelijk geldende normen of eisen te stellen aan de intensieve veehouderij. Preventie en bestrijding van infectieziekten is in eerste instantie een zaak van zorgverleners, gemeenten en GGD'en. De (tussen)resultaten geven ook het college van GS geen aanleiding om het reconstructiebeleid in hoofdlijnen aan te passen.

Het uitgebrachte gezondheidkundig advies door de GGD Gelre-IJssel onderschrijft het door de minister en GS ingenomen standpunt.

Aanpassingen Thematische herziening en planMER:

De ingediende reacties (zie bijgevoegd zienswijzenverslag) geven voorts aanleiding de planMER en het bestemmingsplan 'Thematische herziening landbouwwontwikkelingsgebied Azewijn van de gemeente Oude IJsselstreek' als volgt aan te passen:

Thematische herziening:

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen:

1. In het bestemmingsplan in de toelichting nader beschrijven welk onderzoek dient plaats te vinden ten einde aan te kunnen tonen dat er geen vrijgekomen agrarisch bouwperceel beschikbaar is, waar vestiging van intensieve veehouderij mogelijk is;

Ambtshalve

Uit nader onderzoek is gebleken dat bij nieuwvestiging in de linten, problemen kunnen ontstaan voor wat betreft de oprichting van voor wegverkeer geluidgevoelige objecten (bedrijfswoningen). Vooral bij de provinciale wegen stuit dit op belemmeringen (58 dB contour op 40 meter uit de weg). De spelregels, alsmede de wijzigingsvoorwaarden dienen hiervoor enigszins te worden aangepast ten einde vestiging op enige afstand van de weg mogelijk te maken voor zover dit uit oogpunt van de Wet geluidhinder noodzakelijk is. Voorts hebben de spelregels op een aantal punten (Linten-Oeroude IJsselstromen), maar ook de spreidingsvariant) geen juiste doorvertaling gekregen in de regels. Gebleken is voorts dat bij de ontheffing voor omzetting van een grondgebonden agrarisch bedrijf naar intensieve veehouderij geen voorwaarde is opgenomen tot het verrichten van een nader geuronderzoek ten einde voor omliggende functies een aanvaardbaar leefklimaat te garanderen.

1. In de wijzigingsvoorwaarden en de toelichting in het bestemmingsplan gelet op de resultaten in de planMER en het gezondheidkundig advies tot uitdrukking brengen dat de bundelingsvariant de voorkeur heeft boven de spreidingsvariant;
2. Ontheffing omzetting grondgebonden bedrijf naar intensieve veehouderij aanscherpen;
3. Spelregels en wijzigingsvoorwaarden zodanig wijzigen ten einde vestiging op enige afstand van de linten mogelijk te maken voor zover dit uit oogpunt van de Wet geluidhinder noodzakelijk is;
4. Aanscherping doorvertaling spelregels naar de wijzigingsvoorwaarden (spreidingsvariant en Linten-Oeroude IJsselstromen);
5. Enkele ondergeschikte wijzigingen (tekstueel) in de toelichting van de thematische herziening (onderbouwing zoekgebied en paragraaf gezondheid toevoegen) en de regels;

6. Paragrafen over gezondheid in de planMER actualiseren aan de hand van de nieuwe inzichten over het gezondheidsaspect en vermelding compartimentering en programmatische aanpak stikstof (PAS);

Nadere relevante zaken:

Doelstelling reconstructie: De reconstructie heeft tot doel de intensieve veehouderij te concentreren in gebieden die ver weg zijn gelegen van natuurgebieden die te lijden hebben onder de invloed van de landbouw/intensieve veehouderij. In die zin kan in theorie in de LOG's enige verslechtering optreden, daarbij in ogenschouw nemend dat elders rondom de (waardevolle) natuurgebieden de omstandigheden voor de natuur aanzienlijk verbeteren. Onderzoek heeft echter uitgewezen dat de situatie in het LOG Azewijn niet verslechtert.

Vergelijking huidige mogelijkheden met nieuwe de mogelijkheden:

De huidige planologische mogelijkheden voor het LOG gaan aanzienlijk verder dan de mogelijkheden zoals opgenomen in de thematische herziening. Op grond van de huidige planologische mogelijkheden (thans geldende regels) is geen zonerings aangebracht in het gebied, waardoor nieuwvestiging in principe in het gehele gebied zoals aangegeven op de ontwikkelingskaart 'gebied nieuwvestiging agrarisch bedrijven', is toegestaan. De mogelijkheid tot clustering is niet ingeperkt en voorts is etagebouw niet uitgesloten. Landschappelijk waardevolle gebieden worden niet ontzien en voorts is er minder aandacht voor landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit bij inpassing van nieuwe bedrijven.

Planschade

In de Reconstructiewet is bepaald, dat zou er al sprake zou zijn van planschade, de kosten hiervan zullen worden gedragen door provincie die dit dan weer verrekent met het Rijk. Een rechter zal geen schade toekennen op basis van de mogelijkheid dat er eventueel schade zou kunnen ontstaan, zonder dat de schade zich materieel voordoet. Een dergelijk verzoek van iemand die nabij het LOG Lintelo/Aalten woont, is door de rechter vorig jaar afgewezen. De planschadevraag is derhalve eerst aan de orde bij een daadwerkelijke vestiging (onherroepelijk wijzigingsplan) van een nieuw bedrijf in het gebied.

Compartimentering

Gelet op de heringevoerde compartimentering (zie statennotitie) is het niet mogelijk om dierrechten vanuit de Provincie Noord-Brabant te verplaatsen naar de LOG's in Gelderland. Het nieuwvestigen van Brabantse bedrijven in het LOG Azewijn is gelet hierop derhalve niet aan de orde.